

Єлизавета РОГОВСЬКА,

orcid.org/0000-0001-9456-5480

викладач кафедри мистецької освіти

Житомирського державного університету імені Івана Франка

(Житомир, Україна) ellisaveta74@gmail.com

ДІЯЛЬНІСТЬ АСОЦІАЦІЇ ВОКАЛІСТІВ MIX (ПОЛЬЩА)

У статті надано аналіз діяльності польської Асоціації вокалістів MIX як сучасної мистецької громадської організації, що привносить новий зміст у популяризацію найсучасніших світових надбань вокального мистецтва.

Дослідження висвітлює основні напрямки роботи польської Асоціації вокалістів MIX, що мають на меті популяризацію сучасних та інноваційних методів вокальної педагогіки, досвіду викладачів вокалу світового класу, науковців і спеціалістів з галузі акустики, фізіології голосу та вокальної реабілітації.

Аналіз та систематизація запропонованих Асоціацією форм вирішення проблем вокальної техніки та реабілітації голосу дозволяють з'ясувати не тільки інноваційні процеси їх організації, а також вказати на можливості їхньої адаптації в умовах мистецького середовища в Україні.

Ініціатива польської Асоціації вокалістів MIX полягає в тому, щоб об'єднати співтовариство вокалістів та вчителів вокалу, шляхом організації наукових семінарів, вокальних майстер-класів, тренінгів, курсів та інших форм навчання; проведення мистецької діяльності: концертів, мистецьких майстерень, зустрічей з митцями, радіо- та телевізійних передач, фестивалів, конкурсів; ініціювання та популяризації культурних заходів та заходів, що підтримують художню самодіяльність; активізації членів Асоціації щодо створення локальних спільнот зі схожими інтересами тощо.

У статті наводяться приклади співпраці Асоціації вокалістів MIX зі всесвітньо відомими фахівцями – провідними викладачами співу, дослідниками у сфері вокальної техніки, реабілітації голосу.

Крім того, в статті акцентовано увагу на тому, що діяльність Асоціації вокалістів MIX, як нової моделі функціонування творчих спілок, може слугувати імпульсом ефективного використання потенціалу вітчизняних творчих спілок, оптимізації їх функціонування у площині української культури, окреслення перспективних напрямків її розвитку і просування.

Ключові слова: *творчі спілки, моделі функціонування творчих спілок, Асоціація вокалістів MIX, вокальна педагогіка.*

Yelyzaveta ROHOVSKA,

orcid.org/0000-0001-9456-5480

Lecturer at the Department of Art Education

Ivan Franko Zhytomyr State University

(Zhytomyr, Ukraine) ellisaveta74@gmail.com

ACTIVITIES OF THE MIX VOCALISTS ASSOCIATION (POLAND)

The article provides an analysis of the activities of the Polish Mix Singers Association as a modern artistic public organization that brings new meaning to the popularization of the most modern world achievements of vocal art.

The article provides an analysis of the activities of the Polish Mix Singers Association as a modern artistic public organization that brings new meaning to the popularization of the most modern world achievements of vocal art.

The study highlights the main areas of work of the Polish Mix Singers Association, which are aimed at popularizing modern and innovative methods of vocal pedagogy, the experience of world-class vocal teachers, scientists and specialists in the field of acoustics, voice physiology and vocal rehabilitation.

Analysis and systematization of the forms of solving the problems of vocal technique and voice rehabilitation proposed by the Association allow us to clarify not only the innovative processes of their organization, but also to indicate the possibilities of their adaptation in the conditions of the artistic environment in Ukraine.

The initiative of the Polish Mix Singers Association is to unite the community of vocalists and vocal teachers by organizing scientific seminars, vocal master classes, trainings, courses and other forms of training; conducting artistic activities: concerts, art workshops, meetings with artists, radio and television programs, festivals, competitions; initiating and popularizing cultural events and activities that support amateur art; activating members of the Association in creating local communities with similar interests, etc.

The article provides examples of cooperation between the Mix Singers Association and world-famous specialists – leading singing teachers, researchers in the field of vocal technique, voice rehabilitation.

In addition, the article emphasizes that the activities of the Mix Singers Association, as a new model of functioning of creative unions, can serve as an impetus for the effective use of the potential of domestic creative unions, optimizing their functioning in the field of Ukrainian culture, outlining promising directions for its development and promotion.

Key words: *creative unions, models of functioning of creative unions, MIX Vocalists Association, vocal pedagogy.*

Постановка проблеми. Упродовж століть діяльність різноманітних культурних спільнот відігравала авангардну роль у мистецькому середовищі. Вони генерували значний творчий потенціал і здійснювали творчі прориви через обмін інформацією, проведення спільних заходів, захист професійних інтересів тощо.

В Україні спільнотами, що об'єднують творчих представників певного напрямку в галузі культури та мистецтва за професійними інтересами, є творчі спілки. Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» (стаття 1) визначає творчу спілку як «добровільне об'єднання професійних творчих працівників відповідного фахового напрямку в галузі культури та мистецтва, яке має фіксоване членство і діє на підставі статуту» (Про професійних творчих працівників та творчі спілки, 1997). Відповідно до ст. 8 того ж Закону, членами творчої спілки можуть бути професійні творчі працівники – громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які досягли 18 років (Про професійних творчих працівників та творчі спілки, 1997).

Національні творчі спілки мають особливий правовий статус та деякі спеціальні повноваження. Відповідно до законодавства, лише одна спілка з кожного фахового напрямку може отримати статус «національної». І лише об'єднання з таким статусом мають право на фінансування з держбюджету. Також вони, беруть участь у обговоренні питань зі своєї сфери. Їхні члени можуть входити до складу колегій, експертних та консультативних рад, комітетів з присудження державних премій (Авдєєва, 2019).

Незважаючи на достатнє представництво у культурно-мистецькому просторі України творчих спілок (утім національних), спостерігається збільшення кількості громадських організації типу товариств, об'єднань, асоціацій тощо, які провадять активну діяльність зі збереження та передачі майбутнім поколінням унікальної культурно-мистецької спадщини. Це такі організації, як: Українська асоціація видавців і книгорозповсюджувачів, Асоціація українських письменників, Національна Асоціація художників та скульпторів України, Всеукраїнська Асоціація музеїв, Українська Мистецько-Культурна Асоціація, Асоціація академічних музичних конкурсів, Українське товариство охорони пам'яток історії та культури та ін. На нашу думку, це є своєрідним альтернативним кроком у переосмисленні ролі і змісту творчих об'єднань у нових геокультурних умовах. У своїй діяльності вони керуються Конституцією України, Законом України «Про об'єднання громадян», чинним законодавством України. Слід

зазначити, що такі організації є потужним інструментом для промування української культури та мистецтва, як всередині країни, так і за її межами.

Аналіз досліджень. Наукові розвідки філософів, істориків, культурологів (Ю. Богуцький (Богуцький, 2018), О. Забужко (Забужко, 2021), М. Плотнікова (Плотнікова, 2020), Г. Романенко (Романенко, 2008), М. Шейко (Шейко, 2008)) є підґрунтям для осмислення творчих об'єднань як соціокультурного явища, їхнього функціонування та ролі за різних культурно-історичних та політичних умов.

На увагу заслуговує праця І. Кузнецової (Кузнецова, 2019), у якій авторка досліджує світовий досвід взаємодії творчих об'єднань і держави задля розвитку громадянського суспільства; на основі синергетичної методології представляє історичну та соціокультурну трансформації творчих об'єднань в Україні; виводить пропозиції щодо реалізації потенціалу творчих спілок України у просторі самоорганізації культуротворення.

Проте, за останні роки в інформаційному просторі збільшилася кількість публікацій, у яких дискутується питання: чи потрібні спілки в сучасному культурному просторі? чи потрібно фінансово сприяти спілкам? (Т. Авдєєва (Авдєєва, 2019), О. Розумна (Розумна, 2014), Г. Трегуб (Трегуб, 2017)).

Як зазначає О. Розумна: «Потужність потенціалу спілок не викликає сумніву, зважаючи на такий фактор, як їх чисельність і медійну пізнаваність. Утім, усе більше фахівців у галузі культурної політики вважають, що сьогодні неможливо ефективно використовувати потенціал національних творчих спілок, хоча за умов оптимізації їх діяльності вони можуть стати дієвими гравцями у площині культури та перспективним напрямком її розвитку і просування» (Розумна, 2014).

У ситуації, яка склалася, вважаємо за доцільне вивчення досвіду діяльності творчих об'єднань професійних митців у різних країнах світу, зокрема у Польщі, що може допомогти суспільству України у пошуку відповідей на ті питання, що існують у житті творчих спілок.

Метою статті є висвітлення досвіду діяльності Асоціації вокалістів MIX (Польща), як нової моделі функціонування творчих спілок, їх соціальної ролі та участі у розвитку мистецького середовища.

Виклад основного матеріалу. У Польщі існує низка творчих спілок та асоціацій, які діють на підставі Закону «Про асоціації» (Prawo o stowarzyszeniach, 1989), як наприклад, Професійна спілка польських режисерів – Гільдія польських режисерів (Związek Zawodowy

Reżyserów Polskich – Gildia Reżyserów Polskich), Польська асоціація джазу (Polskie Stowarzyszenie Jazzowe), Спілка польських композиторів (Związek Kompozytorów Polskich), Асоціація польських письменників (Stowarzyszenie Pisarzy Polskich). На тій же правовій основі діє і Асоціація вокалістів MIX (Stowarzyszenie wokalistów MIX), яка була створена у 2014 році під гаслом «Спільнота, з якою розвинеш свій голос».

Членами Асоціації є випускники польських музичних академій, викладачі вокалу, вокалісти (класичний спів, джаз, поп, рок, фолк), терапевти голосу, диригенти, всі ті, які пропагують техніку MIX і працюють з нею щодня. Місія організації полягає у поширенні сучасного стану знань у галузі акустики та фізіології голосу, а також з інших галузей, пов'язаних із методикою навчання співу та вокальної реабілітації, сприяння здоровій, безпечній, ефективній та універсальній вокальній техніці.

Цільовою аудиторією діяльності Асоціації є:

- мистецькі середовища;
- професійні групи (актори, журналісти, викладачі, вчителі тощо);
- музичні керівники навчальних закладів (у тому числі музичних шкіл усіх рівнів, будинків культури тощо), які працюють з дітьми, молоддю та дорослими;
- лікарі-фоніатри та отоларингологи, які займаються лікуванням та реабілітацією голосового апарату.

Провідною метою Асоціації, прописаною у її статуті, є проведення музичної, освітньої та мистецької діяльності, зосередженої, зокрема, на:

- 1) навчанні, сприянні та популяризації гарної вокальної техніки відповідно до фізіології голосу та її застосування у різних музичних стилях, а також реабілітації голосу;
- 2) зміцнення зв'язків і співпраці між творчими, медичними і освітніми середовищами, пов'язаними з голосовою роботою, і особливо між вчителями вокалу та фоніатрами;
- 3) ініціювання групової чи індивідуальної музичної активності людей, які є суспільно неактивними та/або мало контактують з мистецтвом;
- 4) розширення доступу до музичної освіти, особливо вокальної;
- 5) полегшення доступу до культури шляхом усунення бар'єрів: фінансових, середовищних та організаційних;
- 6) участь у акціях культурного обміну;
- 7) підтримка членів Асоціації у реалізації їх мистецьких задумів, у тому числі індивідуальної творчої діяльності.

Асоціація співпрацює з вітчизняними, іноземними та міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, може залишатися членом цих організацій на повністю автономній основі.

Свої цілі Асоціація реалізує шляхом організації наукових семінарів, вокальних майстер-класів, тренінгів, курсів та інших форм навчання; проведення мистецької діяльності: концертів, мистецьких майстерень, зустрічей з митцями, радіо- та телевізійних передач, фестивалів, конкурсів; ініціювання та популяризації культурних заходів та заходів, що підтримують художню самодіяльність; активізації членів Асоціації щодо створення локальних спільнот зі схожими інтересами тощо.

Протягом років існування Асоціації, викристалізувалися такі основні форми її діяльності.

Міжнародні наукові семінари MIX SINGING – CONTEMPORARY BEL CANTO (2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019), «Голос-тіло-експресія» (2020, 2021, 2022, 2023, 2024).

Ця ініціатива спрямована на популяризацію сучасних та інноваційних методів роботи, а також найактуальніших знань з емісії голосу у середовищі людей, які працюють голосом (вокалісти, актори, журналісти) та тих, хто працює з голосом (викладачі вокалу, фоніатри, реабілітологи голосу). Лекції, презентації та практичні заняття, які складають програму семінарів, читають фахівці в галузі фоніатрії, акустики голосу, логопедії, реабілітації голосу та методики навчання співу. Представлений контент значно збагачує дидактичну майстерню викладачів з вокалу та покращує виконавські компетенції вокалістів.

На семінарах з доповідями, підкріпленими науковими дослідженнями та багаторічним досвідом, виступають не тільки представники польської сторони, але й експерти з усього світу. Наприклад, *Енн-Марі Спід* (Велика Британія), затребуваний вокальний тренер і викладач Королівської академії музики в Лондоні. Викладає курс Estill Voice Training, а також його застосування у співі в широкому діапазоні стилів і жанрів та розмовній мові. Доктор *Дженевора Вільямс* (Велика Британія), є експертом із здорової та ефективної вокальної функції. Поєднання академічних досліджень і практичного досвіду дозволило їй створити унікальний спосіб сприйняття людського голосу. Вона була першим викладачем вокалу, який отримав ступінь доктора вокалу у Великій Британії та отримала премію BVA Van Lawrence Prize у 2010 році за видатний внесок у дослідження голосу. Її книга «Teaching Singing to Children and Young Adults» надзвичайно популярна серед викладачів вокалу в усьому світі. Дженевора

Вільямс очолює Vocal Health Education і Evolving Voice, навчаючи покоління професіоналів з реабілітації голосу в усьому світі. Доктор *Glaucia Lais Salomão* (Швеція), дослідниця голосу в Центрі візуалізації мозку Стокгольмського університету. *Юбер Ное* (Австрія), один із найшанованіших фоніатрів у світі, працює зі співаками в оперному театрі в місті Граца, де прославився як автор серії вправ, що дозволяють швидко й ефективно відновити голос. *Кеннет Боузмэн* (США), є членом науково-консультативної ради журналу *NATS Journal of Singing*. Він є автором численних статей у наукових журналах (*Choral Journal*, *Journal of Singing*, *Logopedics Phoniatrics Vocology*, *VOICEPrints*) та двох книг: *Practical Vocal Acoustics: Pedagogic Applications for Teachers and Singers* (2013) та *Kinesthetic Voice Pedagogy: Motivating Acoustic Efficiency* (2017). *Керрі Оберт* (США), всесвітньо відомий логопед і фахівець з вокалу. Вона є засновником *Obert Voice Studios (OVS)*, яка працювала з бродвейськими вокалістами та виконавцями, лауреатами премій «Греммі». Доктор *Рон Морріс* (Австралія), логопед, аудіолог і контртенор, дослідник використання акцентного дихання у вокалістів. Він є співавтором книги «*If in Doubt, Breathe out! – Breathing and Support Based on the Accent Method*» та всесвітньо відомої книги *Дженіс Чепмен* «*Singing and Teaching Singing: A Holistic Approach to Classical Voice*» (4-е видання, 2023).

У межах наукових семінарів також організуються курси-тренінги для викладачів співу, які об'єднують не тільки теоретичну а й практичну складові.

Левава частка у діяльності Асоціації належить майстер-класам, участь у яких можуть брати співаки із сценічним досвідом, співаки-початківці, що прагнуть пізнати особливості співу у різних стилях, хористи, диригенти, музиканти, які хочуть увійти у світ так званих *circle songs*, або ті, хто намагається створювати власну оригінальну музику.

Міжнародні «Вокальні майстер-класи в Глівіцах» (2014, 2015, 2017) та *Melissa Cross Metal & Rock* (2014) заклали підґрунтя для подальшого удосконалення та збагачення цієї форми роботи. Слід вказати, що з 2017 року до постійного штату викладачів майстер-класів, членів Асоціації, приєдналися відомі вокалісти – Агнешка Хекерт – вокальний тренер у телевізійних програмах: *Х-Фактор*, *Маю талант*, *My Camp Rock II*, *Фабрика зірок* та *Твоє обличчя звучить знайомо* і Патрик Мателя – вчитель *BEATBOXU*.

Вокальні майстер-класи *FLOW PHONATION* (2019), «*THE VOICE OF...*» (2020) були призначені для співаючої молоді та дітей від 10 років, про-

фесійних вокалістів, аматорів, викладачів вокалу та людей, які професійно працюють з голосом. Майстер-класи відбувалися під керівництвом Домініки Плонки¹. Програму навчання складала лекції, тематика яких стосувалася концептуальних засад методу *Flow Phonation* і його реалізації; відмінності між фонацією *FLOW*, *MIX* і *SLS*, та індивідуальні заняття з вокалу.

Однією з переваг організованих Асоціацією майстер-класів є запрошення всесвітньо відомих фахівців – провідних викладачів співу, дослідників у сфері вокальної техніки, реабілітації голосу. Такі персональні майстерні стали неоціненним внеском у популяризацію найсучасніших світових надбань вокального мистецтва.

Розпочав низку таких майстер-класів у 2019 році Роджер Тріс². У 2022 він вдруге виступив у ролі ментора. Цього разу програма його занять була поділена на дві підтеми: «Пісні без секретів» Роджер Тріс присвятив науці створення пісень (як шукати ідеї для пісні, komponувати пісню відповідно до помислу, як створити ритмічний пласт і опрацювати мелодію в гармонічні послідовності) та «Вся справа в ритмі!», де Роджер Тріс пояснював, як розвинути свій внутрішній метроном і як застосувати його до будь-якого твору. На потреби цих майстерень він розробив нові ансамблеві ритмічні вправи.

У 2023 році Асоціація суттєво зміцнила змістовий рівень майстер-класів за рахунок розширення їхньої тематики. Серед таких варто назвати:

«Від чого залежить звучання голосу?» (2023) – майстерня професора музичної акустики, доктора музикознавства Йохана Сунберга (Швеція), якому належить відкриття та дослідження такого феномену, як поточна фонація – *Flow phonation* (також відома як розтяжна та поточна фонація) – техніки голосової терапії, яка використовується для пацієн-

¹ Домініка Плонка – єдиний викладач вокалу та постановки голосу в Польщі, який глибоко оволодів технікою співу *MIX* і *Flow Phonation*. Домініка є акредитованим викладачем, членом правління європейських викладачів і наставником в американській асоціації *IVTOM (International Voice Teachers of Mix)*, а також засновником і президентом Асоціації вокалістів *MIX*. Вона єдиний ментор у Польщі, який опанував і навчає викладачів співу двом технікам: *SLS* і *Flow phonation*. Протягом 3 років у своїй діяльності використовує виключно вправи *Flow Phonation*.

² Роджер Тріс – композитор, аранжувальник, звукорежисер і вокаліст, що поєднує джаз, фанк, госпел і етно. Він співпрацював з багатьма відомими виконавцями, такими, як: Боббі Макферрін, Джош Гробан, *Manhattan Transfer* і *Barpi Манілов*.

тів із дисфонією і зосереджується на створенні легкого та стабільного потоку повітря під час видиху). Йохан Сунберг – автор однієї з найбільш затребуваних книг сучасності з вокальної акустики та фізіології «The Science of the Singing Voice» (1987).

«Практика чистого вокалу з Марком Бакстером» (2023). Програма майстерні реалізовувалась у двох площинах: для співаків-початківців, як молодих, так і у віці, які відважилися відкрити потенціал свого голосу, що було для них певним викликом. Другу категорію учасників становили співаки з багаторічним сценічним стажем, але які продовжували змагатися з проблемами досягнення вокальної свободи. Слід підкреслити, що серед учнів Марка Бакстера рок-ікони Aerosmith, Journey, Van Halen, зірка кантрі Джейк Оуен, виняткові Vampire Weekend, Dresden Dolls та висхідні зірки Cusco і Still Woozy. Широкі знання та унікальний підхід Марка до вокального розвитку принесли користь нескінченному списку вокалістів, від початківців до лауреатів премії Греммі. Книга Марка Бакстера «The Rock N Roll Singer's Survival Manual» через 30 років після виходу і досі залишається бестселером та інспірує кар'єри багатьох сучасних тренерів вокалу. Його веб-сайт і канал YouTube надають велику кількість цінної інформації для співаків усіх жанрів, включаючи інформацію про психологію співу, про яку часто забувають.

Майстерня-курс з Jaga Voice «Ефективні методи реабілітації голосу, яких ви не знаєте. Огляд технік» (2023), була спрямована на огляд світових сучасних методів і технік, які використовуються для лікування різних розладів голосу.

Головною темою майстер-класу з Меттом Едвардсом «Практика над усе! Майстер-класи з вокальної техніки і стилю» (2025), окреслено розвиток голосу в стилях CCM (Contemporary Commercial Music). Метт Едвардс – один із провідних викладачів співу в стилі поп в Сполучених Штатах. Він також є художнім керівником Contemporary Commercial Music Vocal Pedagogy Institute. Метт Едвардс написав десятки статей для відомих періодичних видань і сприяв створенню численних книг про науку співу, а його власна публікація «So You Want to Sing Rock 'N' Roll?» отримала широкий резонанс у вокальному та педагогічному середовищах.

Не менш вагомою складовою у діяльності Асоціації є опрацювання та реалізація музично-освітніх програм для дітей та молоді; промування молодих і талановитих вокалістів; організація відпочинку та мистецьких майстер-класів для талановитих дітей та молоді, у тому числі тих, що перебувають у складній життєвій ситуації.

Так, три роки поспіль (2017, 2018, 2019) в Щирку-Бучковіцах функціонував літній мистецький табір для дітей та молоді «Пригода з піснею». Спеціально дібрані інструктори з великим досвідом роботи з дітьми та молоддю, викладачі вокалу проводили заняття за методикою MIX – сучасною, перевіреною та здоровою методикою навчання співу та реабілітації голосу. Програма перебування у таборі містила індивідуальні уроки вокалу, заняття з образотворчого мистецтва, хореографії та акторської майстерності, ритмики, композиції, інтеграційні ігри, прогулянки в гори.

З 2019 року Асоціація започатковує ще один літній табір для молоді «Моя інтерпретація» (2020, 2023, 2024). До основної програми додалися лекції та майстер-класи на теми музичних стилів. Протягом семи днів учасники табору вчаться створювати власну, оригінальну, творчу інтерпретацію обраної пісні, експериментувати з формою, стилем і звуком, виконувати пісню наживо з інструменталістами під час фінального концерту.

В орбіті діяльності Асоціації знаходяться заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації вчителів співу шляхом організації семінарів, конференцій, лекцій, читань, дискусій та симпозіумів за участю науковців з Польщі та з-за кордону. Прикладом може бути *літній вокальний табір «Summer Mix Singing»* (2015, 2016, 2017, 2018, 2019). *Логопедичний практикум* для вчителів співу (2017, 2020), був побудований на авторській програмі Евеліни Мендалі-Квочек, яка має багаторічний досвід медіа-логопеда, терапевта методів Бутейко, доктор VOX.

Ще один курс для викладачів співу, який заслуговує на увагу – «Вокальна педагогіка XXI століття – від традиції *bel canto* до сучасних досліджень» (2020, 2022, 2023, 2025). Це єдиний такого роду курс у Польщі, який є компendіумом знань, необхідних для розвитку кваліфікації вокалістів на основі актуальних досліджень науковців і лікарів-фоніатрів від традицій бельканто, які передають сотні років досвіду, до сучасних наукових досліджень процесів, що відбуваються під час співу. Курс призначений для досвідчених викладачів вокалу. У результаті опанування курсу слухачі здобувають знання, необхідні для ґрунтовного розуміння сучасного підходу до предмету вокальної педагогіки.

Курс «Як ефективно навчати співу» (2021, 2022, 2023, 2024) проходить під гаслом «Кожен із нас інший» і складається з теоретичної та практичної частин. Під час курсу учасники отримують доступ до найважливішої та найціннішої інформації та дізнаються, з яких джерел черпати зна-

ння, де і як варто підвищувати кваліфікації. Кожен має можливість знайти багато цінного контенту, який становить повну підготовку вчителя вокалу та досвідченого співака. Організатори виходять із тези: хороший співак знає специфіку свого голосу, але не знає інших вокальних проблем. Тому вокаліст, який хоче навчати співу, повинен мати знання широкого діапазону. Недостатньо освічений учитель швидко втратить учнів, які почнуть шукати відповіді на свої запитання деінде. В Інтернеті можна знайти сотні відомостей про навчання співу. Але які з них правильні, а які ні? Як знайти ті властиві і стати хорошим учителем співу? Таким чином, організатори курсу зосередилися на проблемах формування голосу з позиції практичних знань з анатомії та фізіології голосоутворення, діагностики голосових розладів та використання відповідних методів роботи і вокальних вправ. Практичний модуль відбувається у формі майстер-класу: ментор проводить зі студентами відкриті показові уроки з подальшим обговоренням їхнього перебігу з учасниками курсу. Кожен викладач може запропонувати одного зі своїх учнів для участі у показовому занятті.

Курс *«Біомеханіка голосового тракту для педагогів вокалу»* (2023, 2024) скерований для вокалістів, логопедів, учителів вокалу та емісії голосу. У теоретичній частині учасники отримують найсучасніші знання в галузі логопедії та нейрологопедії, підкріплені науковими дослідженнями. Тематикою практичної частини є функціональна оцінка та пальпація орофациального простору, функціональна оцінка та пальпація над'язикового та під'язикового просторів, звуки мови в нормі та патології – діагностика та добір вокальних вправ.

Курс *«Англійська фонетика для співаків»* (2022, 2023) надзвичайно корисний з точки зору пізнання специфіки співу англомовних вокальних творів та аспектів реалізації принципів фонетики та просодії англійської мови. Тематика курсу сконцентрована на ознайомленні з IPA (міжнародний фонетичний алфавіт), правильна та неправильна реалізація вокалістами англійських фонем, відмінностями між американською (American Standard) і британською (Received Pronunciation) вимовами, між розмовною мовою та співом на прикладах фонетично простих і складних пісень.

Для проведення такої кількості заходів із залученням сотень учасників із цілого світу Асоціація активно використовує гібридну систему зустрічей: формат онлайн, що створює аудіовізуальний контент, який відповідає технічним вимогам

сучасного обміну інформацією. І формат живого спілкування (практичні блоки переважно проводяться стаціонарно).

І насамкінець щодо джерел фінансування діяльності Асоціації. Згідно Положення про Асоціацію вокалістів MIX від 27 червня 2014 року (Regulamin Stowarzyszenia Wokalistów MIX, 2014), кожний член організації сплачує членські внески у розмірі 25 злотих щомісяця. Вступний внесок, тобто одноразова сума, яку сплачує кожен новий учасник, становить 50 злотих. Свої заходи Асоціація проводить на оплатній основі. Тобто з фінансової сторони Асоціація вокалістів MIX є самодостатньою організацією.

Асоціація вокалістів MIX потужно представлена в Інтернет просторі. Має свою веб-сторінку (<https://mix.org.pl/>), сторінку на Facebook (<https://www.facebook.com/StowarzyszenieWokalistowMIX/>) та Instagram (<https://www.instagram.com/wokaliscimix/>), канал YouTube, на якому вміщено 39 фільмів із записами фінальних концертів з літнього табору для молоді «Моя інтерпретація», програма «InstaTalk» та вебінари для вчителів співу та вокалістів з інтерв'ю та дискусіями з фахівцями в галузі вокальної педагогіки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У підсумку вище викладеного наведемо слова Л. Сорочук: «період «заблокованої культури» минув і нова генерація культурних діячів витворила особливий тип світобачення, який несе правдиву інформацію про Україну й українців, що вже по-новому звучить у глобальному світі. Переконливою стає позиція, що культура, незважаючи на кризові явища й великий вплив радянської ідеології в постколоніальний період, стає одним із визначальних чинників розвитку українського суспільства та консолідації українства» (Сорочук, 2020; с. 132).

Вивчення досвіду діяльності польської Асоціації вокалістів MIX може допомогти у пошуку відповідей на питання, що існують у житті творчих спілок України, переформатуванню їх соціальної ролі та участі у розвитку мистецького середовища країни.

Дослідження системної участі творчих спілок України (у всій різноманітності), у творенні культурного простору українства в сучасних умовах, ураховуючи виклики глобалізованого світу, має сенс, оскільки є підґрунтям для осмислення творчих об'єднань як соціокультурного явища, їхнього функціонування як у самій країні, так і ролі у якості платформи для просування української культури за кордоном.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдєєва Т. Національні спілки: необхідне явище українського суспільства чи пережитки минулого? *Центр демократії та верховенства права* 20.11 2019: веб-сайт. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/natsionalni-spilky/> (дата звернення: 22.01.2025).
2. Богуцький Ю. Організаційні засади культурної політики в Україні: пріоритети, принципи та шляхи реалізації (2016–2019 рр). [Organizational principles of cultural policy in Ukraine: priorities, principles and ways of implementation (2016–2019).] *Самоорганізаційні процеси в Україні: культурологічний аспект*: монографія / за заг. ред. Ю. П. Богуцького. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2019. С. 115–134
3. Забужко О. Історія війни за книжковий ринок – дзеркало нашої війни за Незалежність *LB.ua. Дорослий погляд на світ*. 20.08.2021: веб-сайт. URL: https://lb.ua/culture/2021/08/27/492600_oksana_zabuzhko_istoriya_viyini.html (дата звернення: 22.01.2025).
4. Кузнєцова Інна. Національні творчі спілки України в системі самоорганізації громадянського суспільства. *Самоорганізаційні процеси в Україні: культурологічний аспект*: монографія / за заг. ред. Ю.П. Богуцького. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2019. С. 215–248.
5. Плотнікова М.В. Творчі об'єднання письменників в Україні: трансформація функцій. *Суспільно-політичні процеси на українських землях: історія, проблеми, перспективи*: матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф., (м. Суми 21 квітня 2020 р.). Суми, 2020. С. 114–118. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/78148/1/Plotnikova_tvorchy_obiednannia.pdf?jsessionid=B9672A25134D9110573427F26BBDD049 (дата звернення 10.02.2025).
6. Про професійних творчих працівників та творчі спілки: Закон України від 07.10.1997 № 554/97-ВР: станом на 31 берез. 2023 р. *Верховна рада України. Законодавство України*. веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 22.01.2025).
7. Розумна О.П. Національні творчі спілки України: перспективи участі в культурній політиці. Аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 15.01.2014: веб-сайт. URL: <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/nacionalni-tvorchy-spilky-ukraini-perspektivi-uchasti-v> (дата звернення: 12.01.2025).
8. Романенко Г. О., Шейко М. В. Еволюція художніх і літературних об'єднань: історико-культурологічний вимір: монографія. Київ : Інститут культурології Академії мистецтв України, 2008. 208 с. URL: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2972> (дата звернення 18.01.2025).
9. Сорочук Л.В. Роль національної культури у деконфліктизації українства. *Українознавчий альманах*. Випуск 27. Київ, «Міленіум». 2020. С. 77–81.
10. Трегуб Г. Творчі спілки: верблюд у вухку голки. *Український тиждень*. 14.11.2017: веб-сайт. URL: <https://tyzhden.ua/tvorchy-spilky-verblud-u-vushku-holky/> (дата звернення: 22.01.2025).
11. Prawo o stowarzyszeniach. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. *ISAP Internetowy System Aktów Prawnych*. веб-сайт. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19890200104> (дата звернення: 18.01.2025).
12. Regulamin Stowarzyszenia Wokalistów MIX z dnia 27czerwca 2014r. Po zmianach 28 I 2023. *Stowarzyszenie Wokalistów MIX*. веб-сайт. URL: <https://mix.org.pl/regulamin-stowarzyszenia/> (дата звернення: 15.02.2025).

REFERENCES

1. Avdieieva T. (2019). Natsionalni spilky: neobkhdne yavyshche ukrainskoho suspilstva chy perezhytky mynulooho? [National unions: a necessary phenomenon of Ukrainian society or a relic of the past?] *Tsentr demokratii ta verkhovenstva prava*. – Center for Democracy and Rule of Law. 20.11 2019: veb-sait. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/natsionalni-spilky/> (data zvernennia: 22.01.2025). [in Ukrainian].
2. Bohutskyi Yu. (2019). Orhanizatsiini zasady kulturnoi polityky v Ukraini: priorytety, pryntsyipy ta shliakhy realizatsii (2016–2019 rr). [Organizational principles of cultural policy in Ukraine: priorities, principles and ways of implementation (2016–2019)]. *Samoorganizatsiini protsesy v Ukraini: kulturolohichniy aspekt*: monohrafiia / za zah. red. Yu. P. Bohutskoho. Kyiv: Instytut kulturolohii NAM Ukrainy. – Self-organizational processes in Ukraine: a cultural aspect: monograph / edited by Yu. P. Bogutsky. Kyiv: Institute of Cultural Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
3. Zabuzhko O. (2021). Istoriia viiny za knyzhkovyiy rynok – dzerkalo nashoi viiny za Nezalezhnist. [The History of the War for the Book Market – a Mirror of Our War for Independence] *LB.ua. Doroslyi pohiad na svit*. – LB.ua. Adult travel to the world. 20.08.2021: veb-sait. URL: https://lb.ua/culture/2021/08/27/492600_oksana_zabuzhko_istoriya_viyini.html (data zvernennia: 22.01.2025). [in Ukrainian].
4. Kuznietsova I. (2019). Natsionalni tvorchy spilky Ukrainy v systemi samoorganizatsii hromadianskoho suspilstva. [National creators of the Ukrainian community in the system of self-organization of civil society]. *Samoorganizatsiini protsesy v Ukraini: kulturolohichniy aspekt*: monohrafiia / za zah. red. Yu.P. Bohutskoho. Kyiv: Instytut kulturolohii NAM Ukrainy. – Self-organizational processes in Ukraine: a cultural aspect: monograph / edited by Yu. P. Bogutsky. Kyiv: Institute of Cultural Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine. [in Ukrainian].
5. Plotnikova M.V. (2020). Tvorchy obiednannia pysmennykiv v Ukraini: transformatsiia funktsii. [Creators of literary descriptions in Ukraine: transformation of function.]. *Suspilno-politychni protsesy na ukrainskykh zemliakh: istoriia, prob- lemy, perspektyvy*: materialy VII Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf., (m. Sumy 21 kvitnia 2020 r.). – Social and political processes in Ukrainian lands: history, problems, prospects: materials of the VII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, (Sumy, April 21, 2020). URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/78148/1/Plotnikova_tvorchy_obiednannia.pdf?jsessionid=B9672A25134D9110573427F26BBDD049 (data zvernennia 10.02.2025). [in Ukrainian].
6. Pro profesiinykh tvorchykh pratsivnykiv ta tvorchy spilky: Zakon Ukrainy vid 07.10.1997 № 554/97-VR: stanom na 31 berez. 2023 r. [For professional creative workers and creative associations: Law of Ukraine dated 07.10.1997

No. 554/97-VR: as of March 31, 2023.]. *Verkhovna rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy.* – *Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine.* veb-sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia: 22.01.2025). [in Ukrainian].

7. Rozumna O.P. (2014). Natsionalni tvorchy spilky Ukrainy: perspektyvy uchasti v kulturnii politytsi. Analitychna zapyska. [National creators of the Ukrainian Union: perspectives of participation in cultural politics. Analytical note]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen.* – *National Institute of Strategic Research.* 15.01.2014: veb-sait. URL: <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/nacionalni-tvorchy-spilky-ukraini-perspektivi-uchasti-v> (data zvernennia: 12.01.2025). [in Ukrainian].

8. Romanenko H. O., Sheiko M. V. (2008). *Evoliutsiia khudozhnikh i literaturnykh obiednan: istoryko-kulturolohichni vymir: monohrafiia.* Kyiv : Instytut kulturolohii Akademii mystetstv Ukrainy. [The Evolution of Artistic and Literary Cultures: Historical and Cultural World: Monograph. Kyiv: Institute of Cultural Studies of the Academy of Arts of Ukraine,] URL: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2972> (data zvernennia 18.01.2025). [in Ukrainian].

9. Sorochnik L.V. (2020). Rol natsionalnoi kultury u dekonfliktyzatsii ukrainstva. [The role of national culture in the deconfliction of Ukraine]. *Ukrainoznavchy almanakh.* Vypusk 27. Kyiv, Milenium. – *Ukrainian Scientific Almanac.* Issue 27. Kyiv, Milenium [in Ukrainian].

10. Trehub H. (2017). Tvorchy spilky: verblud u vushku holky. [Creators of the game: verblud u vushku holky] *Ukrainsky tyzhden.* – *Ukrainian Week.* 14.11.2017: veb-sait. URL: <https://tyzhden.ua/tvorchy-spilky-verblud-u-vushku-holky/> (data zvernennia: 22.01.2025). [in Ukrainian].

11. Prawo o stowarzyszeniach. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. [Law on Associations. Act of 7 April 1989.] *ISAP Internetowy System Aktów Prawnych.* veb-sait. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19890200104> (data zvernennia: 18.01.2025). [in Poland].

12. Regulamin Stowarzyszenia Wokalistów MIX z dnia 27czerwca 2014r. Po zmianach 28 I 2023. [Regulations of the MIX Vocalists Association of 27 June 2014. After amendments on 28 January 2023] *Stowarzyszenie Wokalistów MIX.* veb-sait. URL: <https://mix.org.pl/regulamin-stowarzyszenia/> (data zvernennia: 15.02.2025). [in Poland].